

Michał Pałęga, Wiesław Kulma

Instytut Przeróbki Plastycznej i Inżynierii Bezpieczeństwa

Politechnika Częstochowska, al. Armii Krajowej 19, 42-200 Częstochowa

e-mail: mpalega@wip.pcz.pl

ORGANIZACJA I FUNCJONOWANIE KRAJOWEGO SYSTEMU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO W ŚWIETLE DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH NA OBSZARZE WYBRANEJ JEDNOSTKI SAMORZĄDOWEJ

Streszczenie. Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy (KSRG) stanowi zespół przedsięwzięć organizacyjnych, szkoleniowych, materiałowo-technicznych i finansowych, obejmujący prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych, miejscowych zagrożeń oraz organizację i kierowanie działaniami ratowniczymi, skupiający w uporządkowanej wewnętrznie strukturze jednostki ochrony przeciwpożarowej w celu ratowania życia i zdrowia obywateli oraz ich mienia, a także środowiska. Intencją powstania KSRG było utworzenie jednolitego, skutecznego systemu ratowniczego, w ramach którego współdziałałyby ze sobą różne formacje ratownicze, obejmujące cały obszar ratownictwa pożarowego, technicznego, chemicznego, ekologicznego i medycznego bez względu na miejsce, rodzaj i charakter prowadzonych działań ratowniczych.

W niniejszej publikacji przedstawiono wybrane aspekty związane z organizacją i funkcjonowaniem KSRG. Rozważania wzbogacone zostały o analizę działań ratowniczych przeprowadzonych na obszarze działania Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie, obejmującej swoim zasięgiem miasto Częstochowę oraz powiat częstochowski.

Słowa kluczowe: KSRG, PSP, system ratowniczy, ochrona ludności, działania ratownicze.

THE ORGANIZATION AND FUNCTIONING OF NATIONAL EMERGENCY AND FIRE SYSTEM IN THE FIELD OF RESCUE ACTIVITIES IN THE AREA OF A SELECTED SELF-GOVERNMENT UNIT

Abstract. National Emergency and Fire System is a set of organizational, training, material-technical and financial which include forecasting, identifying and fires, natural disasters, local threats fighting and organization and conducting rescue activities. This system has, in

its structure, fire prevention units and its goal is to save people's lives and health, as well as property and environment. The aim of creation of National Emergency and Fire System was to create uniform, effective rescue system, allowing various rescue units to cooperate with each other, including the whole area of fire, technical, chemical, ecological and medical rescue, regardless of place, type and character of selected rescue activities.

Selected aspects related to organization and functioning of National Emergency and Fire System are presented in this paper. The analysis was enriched with analysis of rescue activities conducted in an operation area of Municipal State Fire Service Headquarters in Czestochowa which includes city of Czestochowa and Czestochowa district.

Keywords: National Emergency and Fire System, State Fire Service, rescue system civil protection, rescue activities.

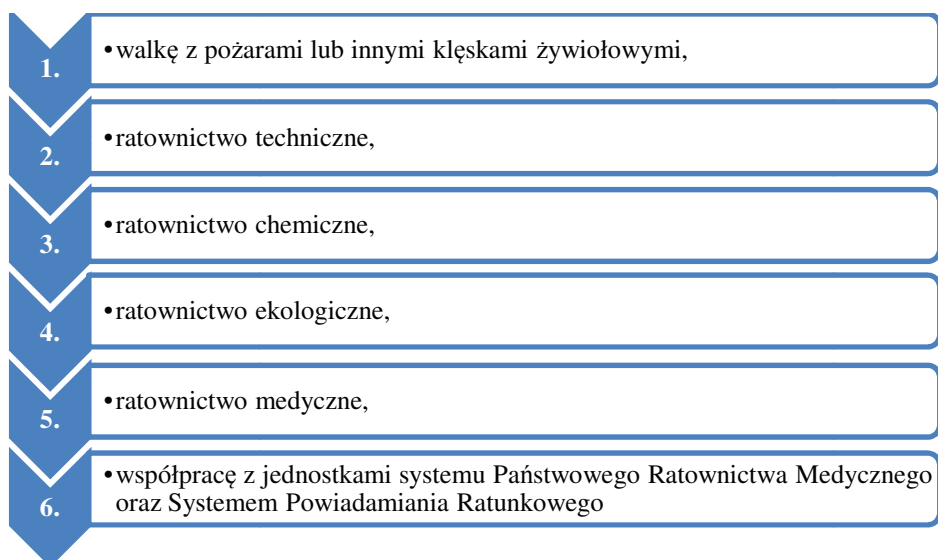
Analiza funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy (zwany dalej KSRG) został powołany do życia z dniem 1 stycznia 1995 roku. Podstawą do jego utworzenia stały się zapisy: ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 1991 nr 81, poz. 351) oraz ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 1991 nr 88, poz. 400). Podstawowym założeniem ustawodawcy było zorganizowanie jednolitego, efektywnego systemu, który integrowałby wszystkie podmioty szeroko rozumianego ratownictwa pożarowego, technicznego, chemicznego, a także ekologicznego, w celu podejmowania działań ratowniczych, bez względu na ich miejsce, rodzaj oraz charakter [2].

Zgodnie z definicją ustawy Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy stanowi: „*integralną część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmującą, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń*”[8]. Wobec powyższego, Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy realizuje zadania ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska (rysunek 1).

W skład KSRG powoływane są jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje, a także podmioty, które w drodze umowy cywilnoprawnej dobrowolnie wyraziły chęć współuczestniczenia w akcjach ratowniczych.

Struktura KSRG opiera się na założeniu, że zasady realizacji podstawowych zadań ratowniczych są niezienne oraz, że muszą być każdorazowo dopasowywane do specyfiki występującego rodzaju zagrożeń, z uwzględnieniem zdarzeń masowych oraz klęsk żywiołowych. Ponadto, w sytuacji, kiedy siły i środki ratownicze są niewystarczające, organizacja działań ratowniczych wymaga modyfikacji priorytetów oraz dokonania uproszczeń w procedurach działania.

Rys. 1. Zadania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego
 Źródło: opracowanie własne na podstawie [8].

Państwowa Straż Pożarna, niezależnie od sieci jednostek ochrony przeciwpożarowej, które są przygotowane w zakresie podstawowym do realizacji każdej dziedziny ratownictwa, dysponuje także wydzielonymi siłami i środkami przeznaczonymi do realizowania specjalistycznych czynności ratowniczych. Obejmują one nie tylko wysoce specjalistyczny sprzęt ratowniczy, ale przede wszystkim wysoko wyszkolonych strażaków PSP. Wydzielone zasoby ratownicze skupione są w 153 Specjalistycznych Grupach Ratowniczych, których struktura przedstawiona została w tabeli 1.

Tabela 1. Struktura Specjalistycznych Grup Ratowniczych (dane na dzień 31.12.2015).

Specjalistyczne Grupy Ratownicze	Liczba jednostek
Grupy wodno-nurkowe	44
Grupy wysokościowe	28
Grupy techniczne	23
Grupy poszukiwawczo - ratownicze	13
Grupy chemiczne do realizacji zagrożeń CBRN	45
Łącznie	153

Źródło: opracowanie własne na podstawie [13].

Zgodnie z właściwością terytorialną KSRG tworzą oraz mają wpływ na jego koordynację i funkcjonowanie następujące organy władzy :

- wójt (burmistrz lub prezydent miasta) w zakresie zadań ustalonych przez wojewodę;
- starosta, który określa zadania i kontroluje wykonywanie zadań na obszarze powiatu, a w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia, środowiska i mienia zarządza KSRG przy pomocy powiatowego zespołu zarządzania kryzysowego;
- wojewoda, który określa zadania i kontroluje ich wykonanie na obszarze województwa, a w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia, środowiska i mienia zarządza KSRG przy pomocy wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego.

Centralnym organem administracji rządowej w sprawach organizacji Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz ochrony przeciwpożarowej jest Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, który podlega ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych [9].

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy zorganizowany jest w sposób zapewniający jego ciągłe funkcjonowanie na trzech poziomach, co przedstawia tabela 2.

Tab. 2. Poziomy organizacji i funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego

Poziom KSRG	Opis
Poziom centralny	poziom wspomaganie i koordynacji działań ratowniczych na obszarze kraju
Poziom wojewódzki	poziom wspomaganie i koordynacji działań ratowniczych na obszarze województwa
Poziom powiatowy	podstawowy poziomy wykonawczy działań ratowniczych na obszarze gmin i powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2, 8].

System ten funkcjonuje w dwóch stanach:

- permanentnym czuwaniu oraz doraźnym reagowaniu, polegającym na podejmowaniu działań ratowniczych przez własne siły i środki powiatu i gmin;
- wykonywaniu działań ratowniczych wymagających użycia sił i środków spoza powiatu; wówczas uruchamiany jest poziom wspomaganie i koordynacji ze szczebla wojewódzkiego, a przy dużych bądź złożonych działaniach ratowniczych ze szczebla centralnego (kraju).

Potencjał KSRG na dzień 31.12.2015 przedstawia tabela 3.

Tab. 3. Potencjał Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na dzień 31.12.2015.

Jednostki KSRG	Liczba jednostek
Jednostki Ratowniczo-Gaśniczych PSP	501
Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze OSP	4 194
Jednostki Wojskowej Ochrony Przeciwożarowej	6
Zakładowe Straże Pożarne	4
Lotniskowa Służba Ratowniczo-Gaśnicza	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie [13].

Gotowość operacyjna sił i środków KSRG, w szczególności dyspozycyjność, poziom wyszkolenia oraz wyposażenie w sprzęt ratowniczy, umożliwia ich dysponowanie w trybie pilnym według kryterium obszaru chronionego. Oznacza to zaangażowanie niezbędnych sił i środków do likwidacji lub ograniczania powstałego nagłego zagrożenia, mogących przybyć na miejsce zdarzenia w możliwie najkrótszym czasie. Z danych empirycznych wynika, że zorganizowana obecnie sieć jednostek ochrony przeciwpożarowej umożliwia dotarcie sił ratowniczych do zagrożonej ludności w ciągu 15 min. w zależności od regionu kraju od 75 do 85% populacji [13].

Struktura i główne zadania Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie

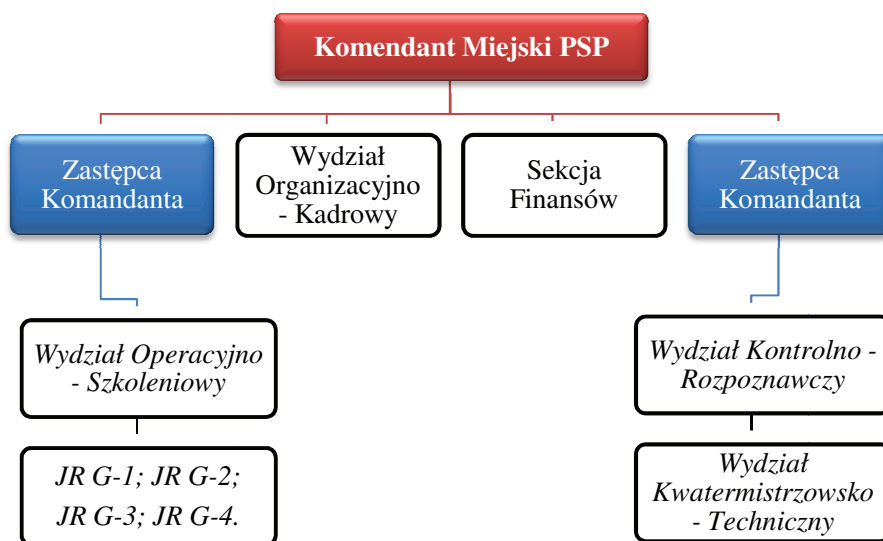
Działania ratownicze KM PSP w Częstochowie realizowane są na obszarze miasta Częstochowy - miasta na prawach powiatu grodzkiego oraz obszarze powiatu częstochowskiego ziemskiego, o łącznej powierzchni 1679 km² oraz liczbie mieszkańców wynoszącej blisko 365 000. Teren ten obejmuje następujące samorządowe jednostki administracyjne: **miasta:** Koniecpol, Błachownia

- **gminy:** Lelów, Przyrów, Janów, Dąbrowa Zielona, Olsztyn, Poczesna, Kamienica Polska, Starcza, Konopiska, Mykanów, Mstów, Kruszyna, Kłomnice, Rędziny.

Komenda zakwalifikowana została do drugiej spośród pięciu kategorii komend powiatowych/miejskich Państwowej Straży Pożarnej.

Komendantowi Miejskiemu bezpośrednio podlegają: Wydział Organizacyjno-Kadrowy i Sekcja Finansów oraz Wydział Operacyjno-Szkoleniowy w zakresie zadań bezpieczeństwa i higieny pracy, obronnych i kancelarii tajnej oraz zadań ochrony informacji niejawnych. Jeden Zastępca Komendanta nadzoruje Wydział Operacyjno-Szkoleniowego oraz cztery jednostki krajowo-gaśnicze

(JGR), natomiast drugi Zastępca Komendanta nadzoruje Wydział Kontrolno-Rozpoznawczy oraz Wydział Kwatermistrzowsko-Techniczny [12]. Strukturę organizacyjną KM PSP w Częstochowie przedstawia rysunek 2.

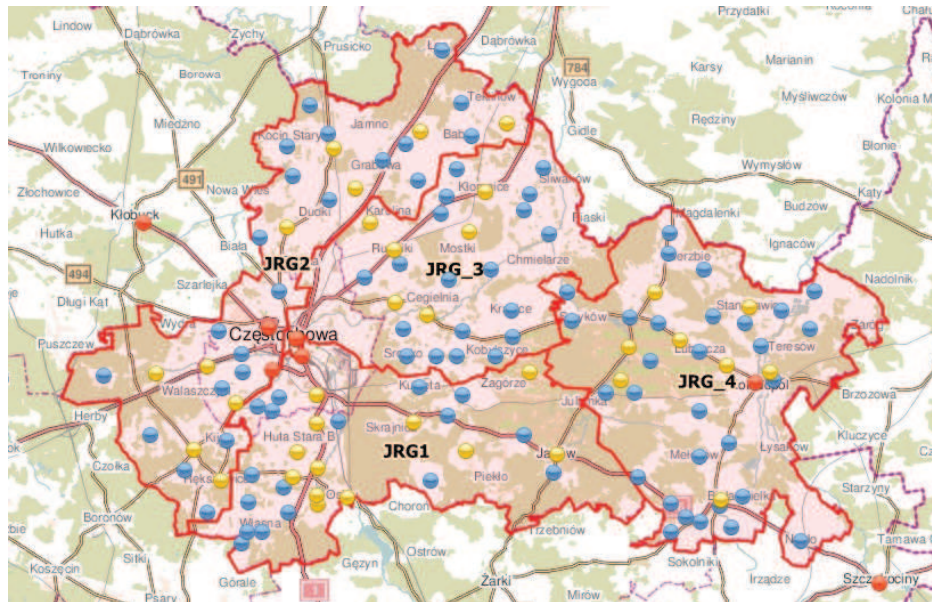
Rys. 2. Struktura organizacyjna KM PSP w Częstochowie.
Źródło: opracowanie własne na podstawie [12].

Z przedstawionej struktury organizacyjnej wynika, że na terenie miasta Częstochowy oraz powiatu częstochowskiego znajdują się 4 jednostki ratowniczo-gaśnicze:

- JRG nr 1 - Częstochowa, ul. Rejtana 25/35,
- JRG nr 2 - Częstochowa, ul. Sikorskiego 82/94,
- JRG nr 3 - Częstochowa, ul. Strażacka 3,
- JRG nr 4 - Koniecpol, ul. Mickiewicza 40.

Ponadto, rolę wspomagającą pełni JRG Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej z siedzibą w Częstochowie, przy ul. Sabinowskiej 62.

Rejony działań ww. jednostek ratowniczo-gaśniczych przedstawiono na rysunku 3. Dodatkowo, Państwową Straż Pożarną wspiera 118 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym 38 włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Uprawnienia oraz obowiązki tych jednostek zawarte są w wytycznych Komendanta Głównego PSP [11].

Rys. 3. Rejony działań JRG w powiecie częstochowskim

Źródło: [11].

Do podstawowych zadań Jednostek Ratowniczo-Gaśniczych wynikających z ustawy zalicza się [12]:

- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń oraz wykonywanie specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych oraz podczas likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne podmioty ratownicze;
- utrzymywanie gotowości do prowadzenia działań ratowniczych;
- współdziałanie z innymi podmiotami ratowniczymi i służbami funkcjonującymi w rejonie działania jednostki w zakresie prowadzenia działań ratowniczych;
- prowadzenie rozpoznania w zakresie niezbędnym do podjęcia działań ratowniczych na obszarze powiatów grodzkiego i ziemskiego;
- organizowanie ćwiczeń i doskonalenia zawodowego, analizowanie stanu wyposażenia jednostki w sprzęt ratowniczy i środki gaśnicze, sorbenty, neutralizatory oraz przedstawianie wniosków i planów w tym zakresie.

Analiza działań ratowniczo-gaśniczych jednostek Państwowej Straży Pożarnej na obszarze miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego

Zgodnie z ustawą działania ratownicze oznaczają każdą czynność podjętą w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidację przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia. Obejmują one swoim zakresem działania gaśnicze, ratownictwo medyczne, techniczne, chemiczne ekologiczne, radiacyjne, a także ratownictwo na obszarach wodnych oraz wysokościowe. Oprócz tego, do działań ratowniczych zaliczyć należy także pomocnicze czynności ratownicze polegające na udzielaniu pomocy innym służbom oraz podmiotom ratowniczym. Realizacja działań ratowniczych spoczywa na jednostkach ochrony przeciwpożarowej, do których zalicza się: jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej oraz Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej, a także zakładową straż pożarną, zakładową służbę ratowniczą, gminną bądź powiatową zawodową straż pożarną, terenową służbę ratowniczą, ochotniczą straż pożarną oraz pozostałe jednostki ratownicze.

Zdarzenia w powiecie częstochowskim w latach 2014–2015

Działania ratownicze podejmowane na terenie miasta Częstochowa oraz powiatu częstochowskiego koncentrowały się przede wszystkim na likwidacji pożarów oraz zagrożeń miejscowych.

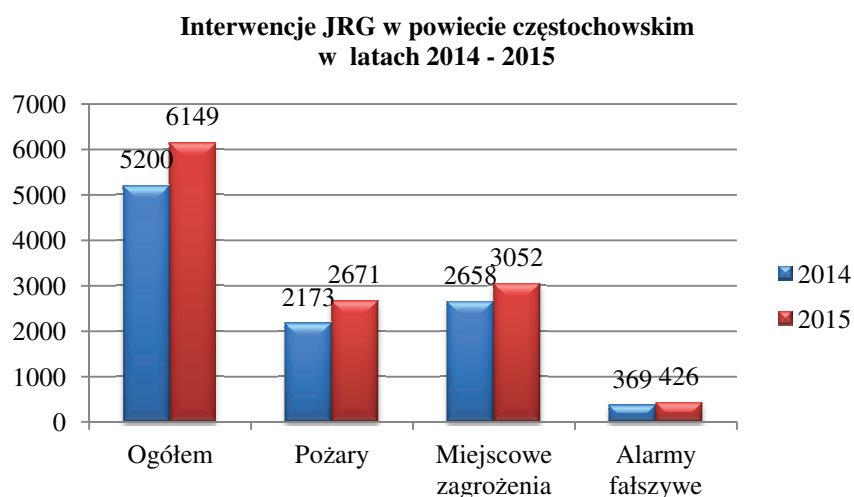
Na terenie powiatu częstochowskiego odnotowano w 2015 roku ogółem 6149 zdarzeń, z których: 2671 stanowiły pożary, 3052 to miejscowe zagrożenia, a 426 okazało się fałszywymi alarmami. Na rysunku 4 przedstawiono liczbę interwencji JRG w powiecie częstochowskim w latach 2014–2015.

Z danych zamieszczonych na wykresie 1 wynika, że największą liczbą działań ratowniczych dotyczyła likwidacji zagrożeń miejscowych, aczkolwiek akcji gaszenia pożarów było równie dużo.

W porównaniu do 2014 nastąpił wzrost ogólnej liczby zdarzeń. W 2015 roku odnotowano o 949 zdarzeń więcej w odniesieniu do roku ubiegłego, w tym nastąpił wzrost liczby pożarów o 498, miejscowych zagrożeń o 394, a alarmów fałszywych o 57.

Ponadto, analizując dane z wcześniejszych okresów można stwierdzić, iż liczba zdarzeń wymagających interwencji jednostek ratunkowo-gaśniczych na omawianym obszarze ma tendencję wzrostową. Trudno jest jednak wskazać zależność tych zdarzeń od konkretnych czynników.

Rys. 4. Interwencje JRG w powiecie częstochowskim w latach 2014–2015
Źródło: opracowanie własne na podstawie [13].

Pożary w powiecie częstochowskim w 2015 roku

Pod pojęciem pożaru należy rozumieć niekontrolowany proces palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym, który zawsze powoduje straty. Ze względu na zakres strat rozróżnia się cztery kategorie pożarów: małe, średnie, duże, bardzo duże. Charakterystykę poszczególnych grup wielkości pożarów prezentuje tabela 4.

Tab. 4. Podział pożarów ze względu na rozmiar strat

Pożar	Rozmiar strat
Mały (P/M)	występuje, jeśli w jego wyniku zostały spalone lub zniszczone: a) obiekty lub ich części, ruchomości, składowiska materiałów, maszyny, urządzenia, surowce, paliwa itp., o powierzchni do 70 m ² lub objętości do 350 m ³ , b) lasy, uprawy, trawy, torfowiska i nieużytki, o powierzchni nie większej niż 1 ha
Średni (P/Ś)	występuje, jeśli w jego wyniku zostały spalone lub zniszczone: a) obiekty lub ich części, ruchomości, składowiska materiałów, maszyny, urządzenia, surowce, paliwa itp., o powierzchni od 71 do 300 m ² lub objętości od 351 do 1500 m ³ , b) lasy, uprawy, trawy, torfowiska i nieużytki, o powierzchni powyżej 1 ha i nie większej niż 10 ha

Pożar	Rozmiar strat
Duży (P/D)	występuje, jeśli w jego wyniku zostały spalone lub zniszczone: a) obiekty lub ich części, ruchomości, składowiska materiałów, maszyny, urządzenia, surowce, paliwa itp., o powierzchni od 301 do 1000 m ² lub objętości od 1501 do 5000 m ³ , b) lasy, uprawy, trawy, torfowiska i nieużytki, o powierzchni powyżej 10 ha i nie większej niż 100 ha
Bardzo duży (P/BD)	występuje, jeśli w jego wyniku spalone lub zniszczone powierzchnie lub objętości przekraczają wartości podane dla pożaru dużego

Źródło: opracowanie własne na podstawie [3–4, 10].

Oprócz danych zamieszczonych w tabeli 1, do określania wielkości pożarów, można zastosować kryterium liczby podawanych jednocześnie prądów gaśniczych. Dotyczy to w szczególności pożarów odwiertów naftowych, rurociągów gazowych, paliwowych, urządzeń technologicznych poza budynkami. Wówczas przyjmuje się następujące kryteria wielkości pożarów [10]:

- mały - jeżeli jednocześnie podawano do 4 prądów gaśniczych;
- średni - jeżeli jednocześnie podawano 5–12 prądów gaśniczych;
- duży - jeżeli jednocześnie podawano 13–36 prądów gaśniczych;
- bardzo duży - jeżeli jednocześnie podawano powyżej 36 prądów gaśniczych.

W 2015 roku zarejestrowano w powiecie częstochowskim 2671 interwencji jednostek ratunkowo-gaśniczych związanych z gaszeniem pożarów, z czego większość dotyczyła gaszenia suchych traw, nieużytków rolnych, a także lasów. Podział pożarów ze względu na rozmiar ich strat przedstawiono w tabeli 5.

Tab. 5. Pożary w powiecie częstochowskim w 2015 roku

Kategoria pożaru	Liczba zdarzeń
Małe	2 370
Średnie	291
Duże	9
Gigantyczne	1
Łącznie	2671

Źródło: opracowanie własne na podstawie [13].

Analiza danych empirycznych wskazuje, że największy odsetek pożarów dotyczył tych o małej skali (88,7%). Z kolei w badanym okresie na terenie powiatu częstochowskiego najmniej było zgłoszeń do pożarów dużych i bardzo dużych (łącznie 0,37%).

W 2015 jednostki ratunkowo-gaśnicze KM PSP w Częstochowie podejmowały interwencje związane z gaszeniem pożarów w [13]:

- obiektach użyteczności publicznej – 17 razy;
- obiektach mieszkalnych – 246 razy;
- obiektach produkcyjnych – 29 razy;
- obiektach magazynowych – 8 razy;
- środkach transportu – 85 razy;
- lasach – 196 razy;
- uprawach, rolnictwie – 557 razy;
- innych obiektach – 1533 razy.

Największe zagrożenie pożarowe stwarzają lasy administrowane przez nadleśnictwa Złoty Potok (193,2 km²), Herby (60,4 km²), Gidle (133,6 km²), Radomsko (15,5 km²) i Koniecpol (31,3 km²). Zakwalifikowano je do I kategorii zagrożenia pożarowego. Oprócz tego, do gmin o największym stopniu zalesienia (pow. 30%) należą gminy: Olsztyn, Janów, Blachownia, Kruszyna, Koniecpol, Dąbrowa Zielona, Lelów.

Miejscowe zagrożenia w powiecie częstochowskim w 2015 roku

Zgodnie z ustawą do zagrożeń miejscowych zalicza się „*zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków*” [8]. Zagrożenia miejscowe, ze względu na zakres strat, jakie mogą powodować, dzieli się na pięć grup: małe, lokalne, średnie, duże, oraz gigantyczne [10].

Małe (MZ/M) – zdarzenia o ograniczonym zakresie działań jednostek, prowadzone bez użycia sprzętu specjalnego, z wyjątkiem urządzeń wykrywawczo-pomiarowych, które nie wykazały występowania zagrożenia podczas wykonywania pomiarów.

Lokalne (MZ/L) – nagłe uszkodzenia urządzeń, maszyn, pojazdów, obiektów, itp., które powodują zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub skażenie środowiska, wymagające interwencji podmiotów KSRG, w których:

- a) wystąpiła nie więcej niż 1 ofiara śmiertelna,
- b) lub wystąpiły nie więcej niż 3 osoby, które zostały zabrane przez ZRM z miejsca zdarzenia lub przekazane jednostkom ochrony zdrowia,
- c) lub brały udział nie więcej niż 4 zastępy.

Średnie (MZ/Ś) – nagłe uszkodzenia urządzeń, maszyn, pojazdów, obiektów, itp., które powodują zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub skażenie środowiska, wymagające interwencji podmiotów KSRG, w których:

- a) wystąpiło od 2 do 3 ofiar śmiertelnych,
- b) lub wystąpiło od 4 do 10 osób, które zostały zabrane przez ZRM z miejsca zdarzenia lub przekazane jednostkom ochrony zdrowia,
- c) lub brało udział od 5 do 12 zastępów,
- d) lub brała udział jedna grupa specjalistyczna.

Duże (MZ/D) - nagłe, nieprzewidziane zdarzenie, podczas którego wystąpiło zbiorowe zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska naturalnego, wymagające interwencji podmiotów KSRG mniejszych od batalionu, a przekraczające parametry MZ/Ś.

Gigantyczne lub klęska żywiołowa (MZ/GIK) - nagłe, nieprzewidziane zdarzenie, podczas którego wystąpiło zbiorowe zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska naturalnego, wymagające interwencji podmiotów KSRG w sile co najmniej batalionu.

W powiecie częstochowskim wystąpiło ogółem 3052 miejscowych zagrożeń. W przeważającej ilości dotyczyły one zdarzeń lokalnych, z kolei w badanym okresie nie wystąpiło żadne zdarzenie o randze klęski żywiołowej. Szczegółowe dane odnośnie wielkości miejscowych zagrożeń prezentuje tabela 6.

Tab. 6. Miejscowe zagrożenia w powiecie częstochowskim w 2015 roku.

Miejscowe zagrożenie	Liczba zdarzeń
Małe	506
Lokalne	2464
Średnie	77
Duże	5
Gigantyczne	0
Łącznie	3 052

Źródło: opracowanie własne na podstawie [13].

Zdarzenia te najczęściej występowały w [13]:

- obiektach użyteczności publicznej – 165 zdarzeń;
- obiektach mieszkalnych – 741 zdarzeń;
- obiektach publicznych – 45 zdarzeń;
- obiektach magazynowych – 6 zdarzeń;
- środkach transportu – 751 zdarzeń;
- uprawach i rolnictwie – 35 zdarzeń;
- innych obiektach – 1308 zdarzeń.

Alarmy fałszywe w powiecie częstochowskim w 2015 roku

Interwencje jednostek ratunkowo-gaśniczych KM PSP w Częstochowie dotyczył także alarmów fałszywych. Ich ogólna liczba wynosiła 426, z czego ponad połowa (55%) wynikała z przezorności i ostrożności mieszkańców, a jedynie 5% podyktowana była niefrasobliwym zachowaniem lokalnej społeczności. Rozkład alarmów fałszywych w powiecie częstochowskim prezentuje tabela 8.

Tab. 8. Alarmy fałszywe w powiecie częstochowskim w 2015 roku

Alarmy fałszywe	Liczba zdarzeń
Złośliwe	21
W dobrej wierze	238
Z instalacji wykrywania	167
Łącznie	526

Źródło: opracowanie własne na podstawie [13].

Podsumowanie

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy funkcjonuje w Polsce jako jeden z trzech elementów ratownictwa, obok Państwowego Ratownictwa Medycznego (PRM) oraz Systemu Powiadamiania Ratunkowego (SPR). Działając w trybie permanentnej gotowości do podejmowania działań ratowniczych, służy obywatelom w zakresie ich ochrony i niesienia pomocy w warunkach zagrożenia. Obecny stan jego potencjału organizacyjnego oraz sił i środków będących w dyspozycji ratowników to efekt ponad dwudziestu lat jego funkcjonowania, rozwoju, a także dostosowywania się do wymagań staniących przez pojawiające się zagrożenia. Postęp cywilizacyjny oraz zmiany klimatyczne powodują eskalację różnego rodzaju niebezpieczeństw wewnętrznych państwa. Sytuacja taka wymuszała i nadal wymusza potrzebę stałego doskonalenia Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, w tym także systemów: wykrywania, alarmowania i ostrzegania oraz koordynacji działań ratowniczych.

Na podstawie danych empirycznych w zakresie liczby zagrożeń występujących na omawianym terenie oszacowano, że w 2015 roku jednostki ochrony przeciwpożarowej z obszaru chronionego KM PSP w Częstochowie podejmowały działania ratowniczo-gaśnicze średnio co 1 godzinę i 25 minut. Stąd wynika, że pożary powstawały średnio co 3 godziny i 16 minut, natomiast do miejscowych zagrożeń dochodziło średnio co 2 godziny i 52 minuty.

Literatura

- [1] *Analiza potencjału ratowniczego Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego*, KG PSP, Warszawa 2011.
- [2] Ferenc A., *Zintegrowany system ratowniczy w Polsce*, Promotor, Warszawa 2006.
- [3] Kamiński A., *Sytuacje pożarowe, siły i środki niezbędne w działaniach taktycznych*, SGSP, Warszawa 1998
- [4] Krynojewski F., Mazur S., Mikrut G., Tchorzewski P., *Zarządzanie kryzysowe, obrona cywilna kraju, ochrona informacji niejawnych*, AWF, Katowice 2003.
- [5] Radkowski R., *Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy jako element organizacji ratownictwa i ochrony ludności w Polsce* [w:] *Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy*, nr 14(1)/2015.
- [6] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.
- [7] Sobolewski G., Majchrzak D., *Zarządzanie kryzysowe w systemie bezpieczeństwa narodowego*, AON, Warszawa 2011
- [8] Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 353).
- [9] Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 ze zmianami).
- [10] *Zasady ewidencjonowania zdarzeń w systemie wspomagania decyzji Państwowej Straży Pożarnej*, KG PSP, Warszawa 2014.
- [11] <http://czestochowa998.pl/jrg-w-czestochowie> (data dostępu: 12.05.2016).
- [12] <http://www.straz.czestochowa.pl> (data dostępu: 14.05.2016)
- [13] <http://www.straz.gov.pl/> (data dostępu: 15.05.2016).